

Фота Сяргея Нікановіча.

Урачыстае шэсце ў Дзень пісьменства ў Рагачове.

...У той час, у тую хвіліну сярод сучасных будынкаў, уздоўж плошчы, пранесліся вершнікі. Шлемы і кальчугі блішчэлі на сонцы, чырвоныя плашчы развяваліся ў паветры, — не спыніць такіх. Нібыта з глыбінь вякоў вырваліся насустрач сваім нашчадкамі. Сучаснасць стройнымі шэрагамі вітала сваю мінуўшчыну, узняўшы на харугвах гісторыі славу беларускіх гарадоў: Навагрудка і Нясвіжа, Хойнікаў і Паставаў, Шчучына і Заслаўя, Глыбокага, Пінска, Полацка... Усяго 23 харугвы, за кожнай — горад, якому ў свой час выпаў гонар быць сталіцай Дня беларускага пісьменства, прымаць свята, у якім сучаснасць павінна яднацца з гісторыяй. Прынамсі, паводле задумы.

Сучаснасць усё ж задае тон: гісторыя — фон, які адцяняе наш час і ілюструе цяперашняе разуменне святочнага. Калісьці падставамі для яго былі перамогі, у тым ліку і над часам, над сваімі слабасцямі. Але цяпер мы адзначаем перавагі: што маем у параўнанні з іншымі народамі ці тымі ж продкамі, якія жылі стагоддзі таму. Вось хоць бы ў Рагачове... Вершнікі збочылі: сімвалічнае шэсце выйшла на галоўную сцэну, дзе віталі сучасных герояў.

Прывітальны адрас Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі ўдзельнікам і гасцям урачыстасцей Дня беларускага пісьменства падчас урачыстай цырымоніі зачытала намеснік Прэм'ер-міністра краіны Наталля Качанава. «У год культуры яго правядзенне набывае асаблівае значэнне. Увага грамадства засяроджана на неабходнасці беражлівага захавання лепшых духоўных здабыткаў, якія дайшлі да нас праз стагоддзі, і ўзбагачэння нацыянальнай скарбніцы дасягненнямі нашых таленавітых сучаснікаў, бо гістарычная памяць і гонар служаць трывалым падмуркам для далейшага развіцця краіны», — сказана ў віншаванні.

Фота БелТА.

Працяг тэмы на 3 — 5 стар. ▶

Лаўрэаты Нацыянальнай літаратурнай прэміі прымаюць віншаванні.

На харугвах гісторыі

Гістарычную памяць у горадзе пастараліся пазначыць: ужо на падыходзе да рагачоўскага музея адразу кідалася ў вочы экспазіцыя з ручнікоў, а потым палоскі з гэткімі ж арнаментамі прыцягвалі ў афармленні сцэны на галоўнай плошчы: мясцовы каларыт захоўвалі пакаленнямі, таксама як і майстэрства ствараць адметнае.

Старшыня Гомельскага аблвыканкама Уладзімір Дворнік выказаў упэўненасць, што свята беларускага пісьменства дапаможа прыцягнуць увагу нашых жыхароў, асабліва моладзі, да нацыянальнай культуры, заахвоціць звярнуцца да твораў класікаў і сучасных пісьменнікаў. Гомельская зямля багатая на таленты. Тут нарадзіліся чатыры народныя пісьменнікі Беларусі: Андрэй Макаёнак, Іван Навуменка, Іван Мележ, Іван Шамякін.

Ды Уладзімір Караткевіч цяпер як жыхар горада: на сцяне аднаго з дамоў у Рагачове з'явіліся графіці з выявай пісьменніка, які натхняе ўсмешкай на ўвесь дзень. Жыў і ствараў у Рагачове, а гэта не адлюстравана ў назвах вуліц, дарэчы, як і памяць пра іншых выдатных асоб, якіх даў Беларусі гэты горад, на што звярнулі ўвагу дасціпныя гісторыкі і літаратуразнаўцы. Ці не для гэтага свята, каб разумець: ёсць што рабіць далей у гонар нашага прыгожага пісьменства. Тым больш, што:

— Дзень беларускага пісьменства — гэта магчымасць дзяржавы выказаць удзячнасць пісьменнікам, вучоным, літаратарам і ўсім, хто мае дачыненне да гэтага працэсу, за захаванне роднага слова. Гэта тое свята, якое пакідае пасля сябе не толькі духоўны след, але і матэрыяльны каштоўнасці, — адзначыла міністр інфармацыі краіны Лілія Ананіч.

На каштоўнасці раён багаты, мае больш за 70 помнікаў гісторыі і культуры. А падчас свята збіралі яшчэ адну скарбонку — з кнігамі, якія госці падаравалі гораду. Часта адносяны з кнігамі складваюцца як з людзьмі: некаторых выбіраеш назаўсёды і невыпадкова. Амаль за дзве гадзіны канцэрта сабралася паліца з выданнямі: тут і «Беларусь замкавая», і кніга пра Полацк, і «Летапіс Гомельскай вобласці», і кніга кніг Біблія... Захоўвацца скарб будзе ў новым Доме кнігі, які ўрачыста адкрылі ў Дзень пісьменства.

Гістарычны будынак (у ім на пачатку XX стагоддзя была земская ўправа) адрамантавалі, памяшканні падзялілі згодна з лагістыкай. Цяпер акрамя Рагачоўскай цэнтральнай раённай бібліятэкі тут на першым паверсе месціцца і кнігарня «Першацвет», адкрыццё якой ініцыявана Міністэрствам інфармацыі краіны. Так было гістарычна, што першыя публічныя бібліятэкі з'яўляліся пры кнігарнях, пацвердзіў дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман Матульскі. Ён выказаў упэўненасць, што ядро кожнай бібліятэкі нашай краіны павінны складаць кнігі Францыска Скарыны і перадаў у дар рагачоўскай кніжніцы шматтомнае выданне пра спадчыну беларускага першадрукара.

— Дзідро ў свой час гаварыў: «Чалавек, які перастае чытаць, перастае мысліць», — зазначыў старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалай Чаргінец. — А каб не

перастаць мысліць, трэба чытаць, тым больш што за апошнія гады беларускія пісьменнікі стварылі мноства кніг для дзяцей і дарослых. Адкрыццё Дома кнігі ў Рагачове ўвасабляе жаданне жыхароў горада і раёна развіваць і ўдасканальваць веды.

Людзі цярыліся чакалі, калі можна будзе зайсці ў памяшканне. Сустрэкалі іх як наведвальнікаў важнага палаца: па мастку трэба было спусціцца да ўваходу, ля якога стаялі вартаўнікі ў яркіх ліўрэх, нібыта з XIX стагоддзя. Аднак напаўненне кнігарні абсалютна сучаснае, кнігі на розны густ і ўзрост. І не прабіцца тут у гэты дзень — ідуць на водар свежааддрукаваных кніжных старонак.

Шапікі са стравамі, што размясціліся адзін за адным, адчулі ў Рагачове канкурэнцыю, таму завабівалі вельмі

Мікалай Чаргінец на адкрыцці Дома кнігі ў Рагачове.

актыўна не толькі пахамі, але і папулярнымі песнямі. Госці здзівіліся: нават піва на вуліцы не знойдзеш (святкуем культурна!). Затое спакойна праходжваліся сем'і з дзеткамі. «Пакажыце, што набылі?» — разглядала маладая мама ў вечаровай сукенцы пры сустрэчы з другой такой жа дзівай яркія кнігі ў кішэні каляскі з немаўлём. — «Няхай тэлепагычна, праз сон перадаецца казка...» Пасмяяліся, усё ж сучасныя кабеты, але з памяццю пра добрую традыцыю, якую, відаць, засвоілі ад сваіх матуль: выходзіць дзяцей на кнігах.

Горад ператварыўся ў шматколернае палатно, у якім яркімі фарбамі былі магчымасці паразмаўляць з людзьмі, якіх ведаеш па кнігах, ці з тымі, што прыехалі за тысячы кіламетраў на сваю гістарычную радзіму, з якой захоўваецца нябачная сувязь. Сёлета на свяце ў Рагачове ўпершыню ў гісторыі прысутнічалі прадстаўнікі дыяспар амаль з 20 краін свету. Гэта ім трэба... І ўпершыню тэлетрансляцыю Дня беларускага пісьменства маглі паглядзець не толькі жыхары Беларусі, але і тысячы гасцей з далёкага і блізкага замежжа.

Яна ЯВІЧ,
Ларыса ЦІМОШЫК